

A Nyelvtudásért Egyesület álláspontja a Felsőoktatási Kerekasztal szeptember 20-án elfogadott javaslatával kapcsolatban

Budapest, 2013. szeptember 24. – A Felsőoktatási Kerekasztal által szeptember 20-án elfogadott javaslat az egyetemi-főiskolai oktatás lényegbevágó problémáinak sorára keres hosszabb távra szóló megoldásokat, eközben azonban a végzősöktől megkövetelt nyelvtudást is problémák forrásaként jeleníti meg. A Nyelvtudásért Egyesület álláspontja szerint nem a minimálisan elvárható nyelvismeret követelményén kell változtatni, hanem azon főiskolák és egyetemek gyakorlatán, ahol tanulmányaik során nem találkoznak a hallgatók rendszeresen az angol, német, vagy más idegen nyelv használatával.

A Nyelvtudásért Egyesület tökéletesen egyetért a tervezet bevezetőjében megfogalmazott célokkal, a modern, hatékony felsőoktatással szemben megfogalmazott elvárásokkal. Ahogy az anyag 2. pontja is fogalmaz, a XXI. századi felsőoktatási rendszer egyik alapvető jellemzője, hogy „tudásukat a gyakorlatban... folyamatosan megújítani képes, naprakész értelmiségi szakembereket” képez.

Az Egyesület azonban felteszi a kérdést: elképzelhető-e mindez legalább egy idegen nyelv elemi, hétköznapi használatának készsége nélkül?

Az Egyesület szakértői őszinte meglepetéssel olvasták, hogy a javaslat az egyetemi tanulmányok sikeres befejezésének akadályait tárgyaló okok között a felsőfokú végzettséghez előírt nyelvtudást nevesíti problémaként. Ez élesen szemben áll a nyelvtudás fontosságát elismerő szakmai, oktatáspolitikai, sőt ma már társadalmi konszenzussal, gondoljunk csak a minél korábban – akár már az óvodában – megkezdett nyelvtanulás iránti szülői igényekre.

Úgy tűnik, hogy a bekezdés szerzője abban a tévhitben él, hogy a 3-5 éves felsőfokú tanulmányok végére előírt B2-es szint kimagasló nyelvismeretet takar. Sajnos ki kell ábrándítsuk. **A mai kimeneti követelmény azt a nyelvismereti szintet írja elő, melyre valójában az egyetemi, főiskolai tanulmányok hatékony és eredményes folytatásához minden hallgatónak eleve szüksége lenne. Ez a tudás arra elegendő, hogy a hallgató képes értelmezni és feldolgozni egy-egy nem túl bonyolult újságcikket vagy szakirodalmi cikket, munkája, magánélete során az idegen nyelv megjelenése nem jelent számára kivédhetetlen akadályt.** A diplomás szakemberektől ma elvárt nyelvismeret nem más, mint amit jelenleg a középiskola végén az emelt szintű érettségi megkövetel.

A Kerekasztal olyan szakirányok kijelölését javasolja, melyeken (szerinte) a nyelvismeret másodlagos, így felesleges elvárás a diplomázóval szemben. A Nyelvtudásért Egyesület ezzel szemben felhívja a figyelmet arra, hogy legalább egy, a hétköznapi életben használható idegen nyelv ismerete ma már éppúgy alapkompenciának számít, mint a középiskolában elsajátított matematikai ismeretek, vagy hazánk és a világ történelmének elemi ismerete. A tervezet logikáját követve ajánlatos lenne a matematika vagy történelem érettségit is opcionálissá tenni, hiszen ezek a tárgyak számos „szakma gyakorlása szempontjából másodlagos” ismereteket ölelnek fel.

Nehezen értelmezhető ellentmondás az is, hogy a Kerekasztal akkor javasolja a végzősök nyelvismeretével szembeni elvárások enyhítését, amikor az Oktatási Államtitkárság tervei

szerint néhány éven belül a B2-es idegennyelv-ismeret már az egyetemi tanulmányok megkezdésének is feltétele lenne.

Annak a ténynek, hogy a felsőoktatás egyes intézményei mind a mai napig jelentős számban bocsátanak ki olyan hallgatókat, akik az elvárt nyelvi készségek közelében sincsenek, a legkézenfekvőbb magyarázata az, hogy ez az elvárás nyomokban sem érvényesült tanulmányaik során. **Ha az egyetemen-főiskolán eltöltött évek során egyetlen idegen nyelvű cikk elolvasása sem követelmény, ha szakmai tanulmányaiknak nyomokban sem része releváns idegen nyelv használata, akkor azonban nemcsak a „diploma probléma” borítékolható, de az „ismereteiket folyamatosan megújítani képes, naprakész értelmiségi szakemberek” képzése is csupán illúzió marad.**

A Nyelvtudásért Egyesületről

A Nyelvtudásért – Országos Nyelvoktatási és Nyelvvizsgáztatási Szakmai Egyesület (www.nyelvtudasert.hu) célja az, hogy szakmai ernyőszervezetként azokat a társadalmilag jelentős, aktuális szakmai kérdéseket, melyekben a nyelvoktató és -vizsgáztató szakma döntő többsége egyetért, a nyilvánosság előtt megjelenítse, és a szakma véleményét sikeresen képviselje. Az alapítók határozott célkitűzése, hogy a nyelvoktató szakma a jövőben ne csupán kövesse a köz- és felnőttoktatást érintő változásokat, hanem azok aktív alakítója is legyen.